

NÉPBARÁT.

Vasárnap június 23-án.

1850.

Éld a jelenlét percét s óráját;
Együtt lefutja jó s rosz pályáját;
S együtt huny veled!

Kölcsy.

Tartalom. Báró Elgenheim. (Vége.) — Nyolcz nap egy Wiltshire angolmegyei szegény káplán életéből. Valami a rézcsapokról. A törökbuzának mesterséges megérlelése. Méhkosár. Hány hét avilág?

Báró Elgenheim.

(Vége.)

„Beszélyem már végére jár — haditörvénytörvénysek elébe állítottak, becsülettel fölmentettek és előbbi rangomat visszaadták, de nyugalmaztatnom kelle magamat, mert sebemtettelegesen szolgálatra alkalmatlanná tevé. Három évig visszavonulva éltem Mainzban, — ama gyászos esemény emléke megkeseríté éltem minden óráját.

1809 elején a frank sereg egy erős dandára érkezett Mainzba, régi barátom és bajtársam Lafèvre vezénylete alatt; rendeltetésök Austria vala, s mivel egészségem már helyre vala állva, engedtem a Lafèvre kérésének s táborkarához álltam első segédi minőségben. Sorsom iránti közönyösség s az életteli nem gondolás anynyira erőt vett rajtam, hogy a tábornok minden intézkedéseit olybá vevém, mintha engem legkisebbé sem érdekelnének.

Ama gyors és dicsőséges táborozás egyes eseményeit nincs miért leírnom; csak anynyit jegyzek meg, hogy Eckmühl és Regensburg szivemben a katonát újból felélesztették, s az ütközet lármája és az induló csapatok zsibajja az alvó lelkesedést még egyszer fölébresztették.

April. havában húszezer emberből álló hadtest ment bé Tyrolba s nyomult Niederwald felé, hol Lefévrennek volt főhadiszállása. E korszak borzasztó jelenetei leírásával nem időzhetek, csak anynyit mondok, sergünk ily borzasztó ellentállásra sehol sem tanált. Majd mindennap egyes csapatokat vág- tak el tőlünk — egész zászlóaljak tűntek el, s soha híroket sem hallottuk — az éji megtámadástól egyetlen tanya sem volt bátorságban, maga Innspruck kapuiban több versen tanáltuk öreinket legyilkolva. De a mi mind- ezeznél rosszabb, naponkint volt példa rá, hogy parasztok lopódtak bé a táborba, néha éppen markotányosoknak öltözve, s az alkalmat felhasználván egy vagy több tiszteinket leszurták vagy lelőtték, mint látszék legkevesebbet sem gondolva arval, hogy rá- jök bizonyos halál vár.

Ezek oly gyakori eseményekké váltak, hogy alig volt hivatalos tudósítás, melyben egy vagy két hasonló eset ne említettett volna, s következőleg minden kigondolható elővigyázatokat elővettek; minden parasztot ha fegyvert kaptak nála — és pedig oly országban, hol senki sem volt lefegyverezve — minden legkisebb ítélet nélkül rögtön agyonlőttek.

Hogy a nép kevés irgalomra vagy igazságra számíthatott, arra nézt elég csak

azt mondanom, hogy a helyőrség parancsnoka Girardon volt, s a kivégzéseken egész pompával naponkint személyesen jelen volt. Egy reggel e vad vén katonát egy osztrák paraszt, kit régóta használtak tábori cselédnek, s több ízben sikerrel biztak meg különféle ügyekben, törével oldalba döfte. A parasztot rögtön elcsípték s kivítették a veszthelyre, hol még egy más fogoly is volt — egy szegény gyerkőcze, kit a vonalon belől tanáltak szévedezve és a ki magát igazolni nem tudta.

Girardon azonban csak könnyű sebet kapott volt, s gyilkosa kivégeztetését betiltotta, nem mintha neki megbocsátani, hanem el akarta addig halasztani, míg maga személyesen megjelenhetik. S mint rangban másodikra rám hárult a kedvetlen köteleesség, hogy a kivégzésen megjelenjek. Azon rövid levélkében, melyet Girardon hozzám küldött, figyelmeztetett korábbi gyengeségemre s gúnyosan remélé, „hogy mióta Strassburghban letettek, azóta csak megtanultam egy kis részét a katonai köteleységnek“.

Midőn a piacra értem, a táborkari tiszteket a négyszög közepében tanáltam, hová egy asztal vala helyezve s rajta a kivégzési rendelet csupán aláírásomra várakozva.

„A fogoly egy pár szót akarna váltani a parancsuokkal“, monda a szolgálaton levő tizedes.

„Kérésit meg nem adhatom“, mondék tetétől talpig reszketve, s tudva mennyire elvonná minden bátorságomat egy hasonló tanálkozás.

„Uram a legnagyobb alázatossággal esedezik érte, s azt is mondja, hogy halála előtt némi fontos titkot akarna kijelenteni.“

„Régi fogás — az egész csak arra való, hogy öt perczezel tovább láthassa a napvilágát“, monda egy tiszt mellett.

„Meg kell tagadnom — mondám — kikérem efféle kívánságokkal ne álljanak elő nekem.“

„Csak ez az egyetlen módja ezredes

ur — monda egy másik — ilyenkor a haladéokban semmi kegyelem; mind a két fél csak szenved miána.“

E szavak helyeslék önző eltökélésemet, és fogám a tollat s aláíram a rendeletet; ezután meg a tiszte kezébe adva, arcom kezimmal elfedém, s fejem az asztalra hajtva ültem.

A sor elején némi mozgás és szorongó sikoltás tudaták velem, hogy az előkészületek megkezdődtek; csak hamar puskák ropogtak. Hegyes és hasító visítás vegyült a fegyverdurrannással, ezt meg a katonák kiáltása követé: „hisz e nő!“

Félig örvongve s némi bizonytalan rebegéssel rohantam elő a sokaság között, és ott a kövezeten vérében hevert a... Lychden holtteste; meg vala halva, keblét legalább is tizenkét golyó zúzta szét.

A testre omlottam, számon a vér pattakkal ömlött; és felkelék tört szívvel, melynek fájdalmi fektetnek síromba.“

Hajnal felé volt az idő, mikor az ezredes történetét elvégezé, elfáradva és kimerülve, de mégis minden tekintetben csendesebb és nyugodtabb vala, mióta szabad menetet engedé bánatának, melyet többé magába folytani nem vala képes.

„Hagyjon el most — monda — egy pár óráig; legényem hívni fogja önt mielőtt elmennék.“

Hasztalan ajánlkoztam neki útitársul, felhozva — mit tiszta jó lélekismerettel teheték is — hogy nálamnál kevésbé senki sincs helyhez és időhöz kötve. Társaságomat nem fogadá el, azt mondá: hasonló rohamok után csak a legszorosabb magány állítja őt helyre, és az utóbbi ingerültség minden bizonynyal visszaesést okozand. „Remélem, rövid időn tanálkozunk“, csak enynyi ígéretet vájhattam ki belőle; láttam, hogy tovább ostromolni mind illetlen, mind pedig gyöngédtelen volna.

Habár ágyamba lefeküdtem, alunni nem tudtam; némi csodás félelem, valami szoron-

gő aggodalom fogott el, magam sem tudám miért; minden neszre felköltem, kinéztem az ablakon és le az utcákra, melyek mindnyája csendes és hallgatag vala. E beszély borzasztó eseményei álmnyomáskint nehéztettek rám s nem tudék menekülni tőlük. Végre félálomba szenderedtem, melyből a báró legénye ébresztett fel. Gazdája veszélyesen roszul van; újabb roham fogta el, s magán kívül fekszik ágyában. Szobájába siettem, hol a beteget félig öltözve tanáltam ágyán elnyulva, arcza piros, szemei kimeredtek; lélegzése nehéz és némi halk és reszkető hörgés mián szakadozott vala, úgy hogy minden lhellete egy egy félig elfolytott sohajnak látszék. Ablakot nyitottam, hogy friss léget bocssássak, homlokát hideg vízzel mosogattam, legényét orvos után küldöttem.

Az orvos rövid időn mellettem termett; de rögtön látám, hogy semmi remény. Előbbi nyavalyája egy ujat, s ha lehető még terhebbet fejtett ki — szivbajjal kinlódott.

Nem szölok azon órákint változó reményről és felelemről, melyek közt töltöttem mellette e napot és a következőt. Öntudatát soha vissza nem nyerheté; de a legfenyegetőbb kórjelek látszólag csilapultak és az orvos ítelete szerint jobban vala. A harmadik nap delutánján mint ágya mellett ültem az álm elnyomott, arra ébredtem fel, hogy egy kezét érzék kezemben: az Elgenheim keze vala.

Megörülve a visszatérő egészség e jelen, kérdém, hogy van. Egy lassu sohaj s kezének egy mozdulata oldala felé, vala minden felelet. Nem merészelve többet szölni, az ágyfüggönyöket összszehuztam s hallgatva mellé ültem. Az ablak, az orvos rendeletéből, nyitva volt, s enyhe szellet ingatá könnyedén a függönyöket s hozott friss léget a szobába. Az utcáról lábtöpgás és sürgő mozgás birt arra, hogy kitekiatsek, és látám egy gyalog zászlóalj első sorait békanyarodni a piacra. Lassan lépdelték, fegyverök lefelé

vala fordítva. Leirhatlan szorongásomra jutott eszembe a szökevény! És imé, ott is vala! Két csendör között ment, kabát és föveg nélkül; mellén egy nagy táblát hordott, melyre vala irva neve és büntette. Töstént az ágy felé fordultam, félve a katonaság lábtöpgása a beteg füleibe hatott, de ő csendesen aludt, s minden legkisebb erőlködés nélkül lélegzelt.

A gondolat villant meg agyamban, hogy szöljak a vezénylő tiszttel, és lerohantam, a tömeget áttörve a táborkarhoz közelitettem, mely a piac közepén állott. De ingerült modorom, vad szorongásteljes tekintetem és a nyelvbeni járatlanságom kezét fogtak egymással kérésemet sikerelenné tenni.

„Ha az igaz, uram — monda egy borzasztó szakálu nyers vén veterán — hogy ő Napoleon alatt katonáskodott, egy pár puska-durranás alig ha sérteni fogja idegeit.“

„Igen, de — mondám — éltének némi körülménye ezt tiszszerte veszélyesebbé teszi... nem magyarázhatom ki magam... nincs szabadságom reá...“

„Önök titkait nem vágyom tudni, uram — viszonzá az öreg durván — álljon félre s engedje teljesitnem kötelességemet.“

A többekhez fordultam, de ezek egész hidegséggel sem tanácsot sem segedelmet nem adhattak nekem, a négyszög már bé vala állitva katonákkal s a „kivégzés embereit“ előparanesolták volt.

Viszszaszaladtam a vendéglöbe s fel a lépcsöken; de minő vala rémülésem, midön a beteg szobájában, melyet csendben hagytam volt el, szavak hangját és lábtöpgásokat hallék. A mint beléptem, látám a gazdát, a legényt és az orvost mint próbálák ágyába tartani a bárót, ki természetfeletti erővel toltá őket félre s akart felkelni. Arcza vad, snyug-talanul szerteszet kalandozó égő szemeiből látszott, hogy örjöng.

„Ez erőfeszítés életébe kerülhet — sugá az orvos fülembé — e küzdés halált hozhat reá.“

„Bocsásson szabadon uram! -- ordítá a beteg. — Kicsoda merészli rám vetni kezeit... álljatok amoda... a töltött fegyveresek oda állanak jobbról a háttérbe — folytatá, ezután meg szavát felemelvén, mintha parádén vévénylene, kiáltá: „Lábhoz!”

Szintezen perczen a fegyverek nehéz csörrenése hallszott kívülről, mintha a báró szavára történt volna. „Hallgassatok! — mondta kezét felemelve. — Egy szó se legyen... .. csendesség a sorok közt.“ S a halálos csendben hallhatók a halálos ítéletet, melyet künn a segéd olvasott. Ezt élénk dobörgés követé, ezután azon csapat lábtöpogása hallszott, mely a foglyot vezette elő, s ezek minden lépésére a beteg kezével verte a tactust. Nem mertünk mozdulni — nem tudtuk, ellentállásunk melyik pillanatban okozhatja halálát.

„Vállhoz!” kiáltá künn a tiszt a piaczon.

„Az én szavamra hallgassanak — kiáltá Elgenheim vadul. — Ez az én kötelességem... .. Senki se mondja hogy visszavonultam teljesítésétől.“

„Tisztelegj.... Tüz....“

„Tüz!” ordítá Elgenheim, oly hangosan, hogy szava a puskák ropogását is elnyomá; azután meg vonagló nyöszörgéssel felkiáltá: „Imé....imé.....már megesezt!” s halva rogyott hátra karjainkba.

* * * * *
* * * * *

Igy halt meg az elchingeni rohamcsapat vezetője, azon férfiu, ki az asperni dombot az osztrák útegek ellen elfoglalta. Most csendesen alszik a „Marien Hülfé“ czinteremben Kasselben.

(Angolból.)

Malcolm.

Nyolcz nap egy Wiltshire angol-megyei szegény káplán életéből.

Hétfőn. Doctor Seart-tól, megyés papomtól tiz font sterlinget*) kaptam hat hónapi fizetésemben. Ugy gondolom, e csekély

*) Száz pengő.

összege becsülettel megszolgáltam, de a doctor ur úgy látszott nem volt e hiszemben, mert három egész óráig kelle előszobájában állanom, noha tizenegy mérföldet gyalogoltam volt. Végre szobájába hívtam, de se székel se semminemü frissítővel nem kínált, hanem ide adá a pénzt haragosan s hozzá tevé: igen drágás vagyok; tizenöt fonton egész esztendőre kaphat más káplánt. E nekem nagyon fájt. Szomoruan távoztam dologomra.

Keddén. Kilencz font sterlinget hét külön személynek fizettem, a kik nekem szint-anynyt kölcsönöztek volt, s a mi megmaradt, avval egy viseltes fekete nadrágot, bármily sürgető szükségem volt rá, nem vehettem. Pedig nagy kár, mert mezítelenségemet alig fedezhetem; a nadrág viseltes ugyan, de mégis elég jó, s ára is türhető. Mit tehettem! ezen szép szerzeményről le kelle mondanom, mert nőmnek okvetetlen szoknya kellett, s leányaimnak Bettinek és Pollinak nem volt papucsok.

Szerdán, Nőm magának szoknyát vett s leányaimnak papucsot. De történetből, mely mindnyájunkat nagy zavarba hozott, szerencsétlenül fél gvinét elvesztett, mert lyukas volt a zsebe. A bizony még annál rozszabb, mivel már csak fél tallérunk maradt, s ebből négyünknek hat hónapig kell élnünk. Azonban én csak a feleségem rendkívüli bánatja miatt szenvedtem, s intettem, hogy az isteni segedelembe legyen több bizodalma.

Csütörtökön. A közelebbi fogadóból egy levélkét kapék, melyben egy idegen kért, menjek hozzá, mert velem valami fontos dologról akarna beszélni. Elmentem. Komédiás volt, egy fiatal ember, a kit a fogadós nem akart elbocsátani, mert hét fillérrel adása maradt. Mondám a komédiásnak, hogy én éppen oly szegény vagyok, mint ő, azonban csak várakozóék csendesen holnap reggelig. Haza mentem, hogy gondolkozzam, miképp segíhetnék azon a szegény emberen.

Csütörtökön estve. Sütöm belém

kötőlődött, veszekedést akart kezdeni velem, noha sermivel se vagyok adósa. Kereken megmondta nekem és feleségemnek, hogy nekünk többé nem hitelez. A mészáros sokkal becsületesebben bánt. Azt izente, hogy ő nekünk lekötélezettünk marad; s mivel éppen most értette, hogy doctor Seart közelebbről más káplánt szándékoznék fogadni, ő szívesen kíván nekünk használni, s azért azt tanácsolja, vennök a nekünk kellett kevés húst ezentul Phun Péter mészáróstól, a ki a falunak másik végén lakik s senkinek se hitelez. Néhány perczig a legfájdalmasabb gondolatoknak adtam magamat; de hirtelen elpirultam csüggedtségemen; lefeküdtem s nagyon esendesen aludtam.

Pénteken. Jó reggel a fogadóba sittem, megfizettem a hét fillért a komédiáért, s a megmaradt egy shillinget is neki adtam, melyet éppen azért vittem volt el magammal, úgy hogy már most éppen semmim sincsen. De mégis jó kedvvel mentem haza, s betegnek tettetém magamat, hogy ebédkor azt a kevés kenyeret, a mi még megmaradt volt, nóm és gyermekeim elől ne egyem fel. Ebéd után elbeszélém nómnek, mit csináltam az utolsó shillinggel. Ez a derék erényes aszszony nem hogy kárhoztatott volna, de sőt megdicsért s könyhullatásig el volt érzékenyülve.

Jegyzés. Soha se is mondok többé elene, mert vannak bár némely aprólékos hibái, de mégis derék egy aszszony.

Szombaton. Egy prédikációt készítettem a fényűzésről és a bővölködés veszedelmeiről. Nagyon jól sikerült, s holnap négy különböző ekklézsiában fogom elmondani.

Vasárnap este. Nagyon elfáradva és megéhezve érkezém haza. Egy kevés kenyeret kértem, de feleségem megölelt s könnyözönök között mondá, hogy nincs. Vigasztalám őt, a mint lehetett, egy kis hazugsággal is éltem, a mit az isten nekem megbocsát, a midőn erősítém, hogy nincs szükségem ételre. Azonban az igazat megvallva,

egész életemben nem voltam oly éhes. Nómnek volt még két és fél fillére. Azt tanácsolám neki, vegyen rajta holnap kenyeret s ossza meg két gyermekeinkkel.

Hétfőn. Midőn felköltem, bizonynyára azt hittem, e lesz életem utolsó napja; de csalatkoztam, ez életemnek legszebb napjává leve. A komédiás, kiért a hét fillért kifizettem, egy magas születésű, anyja elkényeztetett beczéje volt, a ki egy szép leány kedvéért, idegen név alatt egy sokadalmi vándor társasághoz szegődött. Midőn mómora és a hazulról hozott pénz elgőzölgött, bánatosszível tért vissza s nyílt karokkal fogadtatott. Nyilván az én rajta segíni kívánó készségemet kelletin feljül magasztalta; mert ma reggel kilencz órakor egyik szomszédom jelentti, hogy egy előkelő ur szállott meg a békebirónál, s igen szorgosan tudakozódott utánnam. Hiszen a békebiró becsületes ember s bizonyosan semmi rosztat rólam nem mondott neki; mert tizedfél órakor belépett hozzá az előkelő ur, s nagyon barátságosan mondá: ő azon ifjunak nagybátyja, s nekem 50 font sterlinget ajándékozott. Hirtelenében csaknem kővé változtam, mert ekkora összeget egy csomóban teljes világ életemben sem láttam. Jövedelmesebb szolgálatot is ígért nekem, s gondolom, szavának is áll. — Már most, hála istennek! ismét van kenyér a háznál. Az istenben való bizodalom nem engedti a becsületes embert elsülyedni, — ezt mondá nóm és igaza is van ám!

B.

Valami a rézesapokról.

Saxoniában B. tanácsos megszokta volt minden ebédnél egy butelia bort inni, még pedig frank bort. Ezt soha se huzták buteliákra, hanem a hordóból vették. A bordó olyan pinczében állott, a hová a eseléség is bémehetett. Örvendettek tehát, hogy olyan csapra akadtak, melyet az ahoz tartozó kulcs nélkül nem lehetett kinyitni. Azonban a tanácsos, az időn kezdve, hogy a mesterséges

csap házához került, mindig gyomornyomásról panaszkodott, s magát olyan életrendszerrel gyötrötte, melynél fogva éveken keresztül, még legkedvesebb eledeleitől is megfosztotta, de a legszigorubb diéta daczára is a halál áldozata lett. Hogy a szegény tanácsosnak miért kellett idő-nap előtt elpusztulnia, arra senki sem gondolt. Csak 40 évvel halála után találta ki azt fiai közül egyik. Ez egy hordó rajnai bort kapott, megfuratta, de némi közbe jött akadály miatt töstént le nem huzhatta, s a sárgaréz csap 24 óráig a borban maradt. Az első pohár bor, a mit próbára megkostoltak, zöld és szürke színű s kedvetlen fanyar ízű volt. Kevésbe mult, hogy a hordót töstént bé nem dugták és a borkereskedőnek vissza nem küldötték. Csakugyan eresztettek még egy buteliával, s ez igen derék volt, valamint az egész hordó bor, amaz egyetlen pohárnyit kivéve. Természetesen: mert az első pohár bor 24 óráig a csapban állott volt, s belőle jó rész sárgaréz-olvasztván fel, általa veszedelmes méreggévált. Ekkor a fiu fájdalommal gondolt atyja halálára, mert ez naponkint anynyi sárgaréz-olvasztván ivott meg, menyinyit a bor 24 óra alatt felolvaszthatott, és ezt több éven keresztül. E szerint a gyomorcseppek, melyeket naponta ebéd előtt egy órával bévett, s a legszorosabb életrendszer semmit se segíthettek. Háromszáz hatvanöt pohár réz-olvasztván jó egy évre! Ez szolgáljon figyelmeztetésül. A ki még ilyen veszedelmes hordócsapot használ, töstént pusztítsa el, mielőtt életével lakolna.

B.

A törökbuzaának mesterséges megérlelése.

Egy steyerhoni gazda következőt ír: „Az időjárás és az őszbuza-vetés sürgetősége arra kényszerítettek egynéhányszor, hogy szántóföldeimről sok megért törökbuza között sok éretlent is leszedjek. Hogy ezeket elvesztetnek tartottam, magában értetődik. Ekkor

engemet, magam és munkásim bámulására, a történet egy felfedezésre vezetett, a mit azután ismételttem, a legnagyobb figyelemmel tartottam, s mindenkor igaznak találtam. Az egész a következőben áll: Ha a gazdát a körülmények kényszerítik a törökbuzaát érése előtt behordani, úgy a mi sokszor még a legjobb évben is megesik, hogy sok éretlent kap, nyugodt szívvel vágja le a kocsányját a tövínél; de azon a csök és héjja maradjanak rajta. Ötöt vagy hatot szalmával vagy más kötővel kössen özsze, s ezen kicsiny kévéket tegye száraz és szellős helyre. Mihelyta nedv a csuszában kiszáradt, bámulva fogja a gyümölcsöt vagy is a törökbuza szemeket anynyira megérve látni, hogy akármi gazdasági használatra fordíthatja. A természet ennelfogva némán figyelmeztet arra, hogy a csöknek nedvében elég tápanyag van, s a héjjelelek melege elégséges, hogy a gyümölcsöt megérlelje. De magában érhető, hogy minekelőtte az ember a kocsányokat a szántóföldön levágja, a csökben a csirák legalább anynyira kiformalva legyenek, hogy azokat jól lehessen látni.“

B.

Méhkosár.

Karórágás ellen. — Karórágóknak azon lovakat nevezik, melyek minden darabka fát vagy bőrt, a mit csak elérhetnek, özsze-viszsa rágesálnak. — Ezen rossz szokás elhárítására némi kesernyős anyagokat szoktak használni, például kő-olajot vagy borszeszben feloldott áloét, melylyel ezen tárgyakat gondosan békenegetik. Némely helytt még a jászlat, lajtorját sat. vaspléhvel szokták béborítani, vagy patkószegekkel megverni. De ez teljességgel nem ajánlatos; ugyanis a folytonos nyalás következésében rajtok képződő rozsdá a lovak gyomrára teljességgel nincs jó hatással, s előbb hátrább többféle rögnyavalyának kutfejévé válik. Azért hát az elsőbb bánásmódnak eme felett teljes előnye van. Azonban, kivált a börrágás, a leg-

több esete
gyomorgy
len több
következő
dictus gyö
gyikből 1
bert 3 lat
ezeket jól
ummá csir
mintegy 2

Hús
de ig fri
vasport,
gasztól, t
felforraltá
zöltséget
gyen. He
sen, tölt

Az
tartották,
pen olya
marháé,
ize teljes
húst ki a
dényt sz
olajat utó

Ke
kából kö
A jól me
szórszítá
addig m
vényrost
vizben le

Ak
nyersen.
kósttul l
is kisajt
használj
leülepéd
godni h
kos leve
friss tis
jól özs
6 óra r

több esetekben valóságos nyavalya s némi gyomorgyengeségnek tulajdonítható, mely ellen több helyütt nagy sikerrel használták e következő vegyítéket: Végy: ürömöt, benedictus gyökeret (carduus benedictus) mindegyikből 10 latot, köménymagot 8 latot, gyömbért 3 latot, konyhasót 2 evőkalányit, mindezeket jól őszszetöröd és bodzalével liktáriummá csinálod, s belőle napjában 3—4szer mintegy 2 latnyit adsz bé.

Húst és zöldséget huzamos ideig frissen tartani. — Végy egy kevés vasport, tisztítsd meg minden portól és más gától, tölts reá tiszta vizet, melyet előbb felforraltál, tedd e vízbe a friss húst vagy zöldséget, úgy hogy egészen víz alatt legyen. Hogy hozzá semmi lég ne férközhessen, tölts reá egy vékony réteg olajat.

Az ily módon eltett húst hét hétig is el-tartották, s mikor kivették, szaga, színe éppen olyan volt, mint a csak akkor vágott marháé, megkészítve mind leve, mind pedig ize teljesen hibátlanak tanáltatott. Mikor a húst ki akarja venni az ember, előbb az edényt szép lassan megdönti s a feljül reá tett olajat utolsó cseppig letöltheti.

Keményítő pityókából. — Pityókából következő módon készítnek keményítőt: A jól megmosott pityókát apróra reszelik, s szőrszitába téve egy jó cseber hideg vízben addig mossák, míg a szitában csak a növényrostok maradnak, a keményítő pedig a vízben lefeneklik.

A keményítőtől megürült rostot akár amugy nyersen, akár buzgó vízzel leforrázva marha kóstitul lehet használni; némely helytt meg ezt is kisajtólják, megszáritják s közliszt gyanánt használják a háztartásban. A cseber fenekére leülepedett keményítőt mintegy 12 óráig nyugodni hagyják, azután meg a rajta levő piszkos levet szép csendesesen letöltik, s helyébe friss tiszta vizet töltenek, evvel az üledéket jól őszszekeverik, újból nyugodni hagyják, 6 óra mulva a levet leszűrven az üledékről,

a vizet leszivárogtatják, s hogy a nedvességet tőle lehetőségig eltávolíták, ki is sajtólják, s végre deszkákon fűtött kemence mellett vagy szabad légen kiszáritják.

Kenőcs lószerszámokra. — Teljesleg vízmentes kenőcsöt, mely azonban a bőrnek sem árt, következő módon készíthetni:

Végy: borszeszt 6 fertályt,
sellakot 12 latot,
velencei terpentint 6 latot,
levendula olajat . . 2 latot,
kinruszt 1 latot.

A sellakot és terpentint a borszeszben olvasztjuk fel, még pedig vagy meleg kemenczére vagy pedig buzgó vízbe teszszük azon edényt, melyben az említett anyagokat a borszeszszel őszszelegyítettük. Miután tökéletesen felolvadtak, hűlni hagyjuk, s miután kihült, a kinruszt és levendula olajat belékeverjük. — E kenőcsöt jól bédugott flaskókba kell tartani.

Hány hét a világ?

Bécsben egész bizonyossággal beszélnek, hogy császár ő flge megkoronáztatása csakugyan f. évi aug. 18-án véghez fog menni; a díszhintón szorgalmasan dolgoznak, és a nyolcz ló számára használtatandó hámkötelek saffian-bélelése is meg van már rendelve. E koronázás, ha újra el nem halasztják, nagy ünnepély lesz nem csak külfényre, de mélyebb jelentésére nézve is. Engesztelési ünnepély lesz az, mint általában remélik; a feledés fátyola alá fogja gördíteni a mult gyászos képeit, — azon fájdalmas hangok, melyek a legközelebb letűnt napokból itt-ott még a jelenbe át-átrezgenek, el fognak némulni. Fiatal uralkodónk sulyos időben lépett a trónra, s most, miután az igazság igényei betöltvék, azon kéz, mely büntetett, áldólag fog emelkedni a nép felett, s új szakaszt nyitni Austria történetében. Így fogja fel minden jóérmű a koronázási ünnepély jelentését; adja

az ég, hogy midőn a váravárt nap beköszönt, örömtől dobogó szívvél elmondhassuk, hogy e felfogásunk hibás nem volt.

A birodalom belrendezésére nézve is nagy tevékenység uralkodik a ministeriumban. Magyarhon új szerkezete legtöbb időt vesz igénybe, de a szokatlan nehézségek miatt csak igen lassan halad. E nagy munkára magyarhoni jeles bizalmi férfiak is vannak fölhíva. Fájdalom, Deák, a tiszta jellemű honfi, a jelen körülményekben nem vehet részt a tanácskozásban — úgy nyilatkozott a ministeri megszólításra.

Császár ő felsége egy nagyszerű kegyelmességi ténynyel örvendeztette meg a magyarság szívét. Az aradi fogságból 55 magyar volt tisztet bocsátatott szabadon, oly egyéneket, kik a forradalom előtt rang nélkül léptek volt ki a császári seregből. Ily tények a leghatós balzsamul fognak ezernyi ezer sajnó sebekre munkálni.

Ő felsége jun. 7-ről kiadott rendeleténél fogva Austria és Magyarország közt eddig fenállott közbenső vámvonalak megszüntetését nem csak kítűzte, hanem egy részben már tette meg is kezdte. E rendszabály legközelebről a magyar korona alatt volt országokat illeti, melyek a birodalom egyéb tartományaitól egy 200 m.földnyi vámvonal által voltak elválasztva. A rendelet azonnal életbeléptetett az ökrök, bikák, tehenek és borjúk bé- és kivitelére nézve. Azon tárgyakra nézve, mik iránt csak oct. 1-én kezdődik a vámmentesség, ezen néhány havi időszakot szükségesnek hívé a kormány, azon kereskedők iránti tekintetből, kik Magyarországon, s a vámvonalon túli egyéb országokban árucikkkel ellátvák, melyektől vám- s harminczad-illeték fizettetett, s melyeknek eladása csak lassankint történhetik. Azon nehézség elhárítása, mely az állami-egyedáru

tárgyakra nézve főnforog, még további intézkedésre vár, mint a ministeri fölterjesztés mondja: „ezen rendelkezés alól csak állami-egyedáru tárgyak-, névszerint a só- és dohányra nézve történik átmenetileg kivétel, ezektől a státuszjövdelem védelmére a ki- és bevitelnél egy kiegyenlítő illeték fizetése ideiglenesen szükséges. E szükség semmiesetre sem fog sok ideig fenforogni, mert a kormány azon van, hogy mielőbb oly viszony jöjjön létre, melyben az emésztési tárgyak forgalma külön adóztatásának ez utolsó neme is nélkülözhető legyen.“

Európában béke van folyvást a szónak szigorú értelmében. Franciaország csendes és oly szelid, hogy fát is vághatnak a hátán. Napoleon Lajos elnöki dija emelését kívánja a nemzetgyűlés által megszavaztatni, hogy adósságai tekintetében ne legyen tovább is millionár, s hogy dicső nevéhez illő udvart tarthasson. — Lajos Filep halálos beteg, de nem akar addig meghalni, míg az általa nagyon megsértetett idősb bourbon-ággal az ő családja ki nem békül.

A német kérdés még mindig kérdőjelet mutat. Porosz- és Szászországban a sajtószabadságot jól megszabdalták. Nem lesz ugyan censura, hanem annál még rosszabb valami; mert a lapvilág sorsa a rendőrség és postamesterek önkénye alá van adva — néhány lap már is kibujdosott ez árnyékvilágból, mert nyílt arcokat nem állhatta ki a rendőrség. Az austriai mart. 4-ki charta szerint a sajtót nálunk ily csapás nem fenyegeti.

Riminiben, egy olasz városban a madonna képe még folyvást forgatja szeméit, mit nagy csodálkozással szemlélnék az oda sereglő emberek, s a csoda okát semmiképpen sem tudják kimagyarázni, mi azonnal meg is szünnék csoda lenni, ha tudnák az okát. —

Felelős szerkesztő MAKOLDI SÁMUEL.

Nyomatott az ev. ref. kollégium betűivel.